

คำประกาศเกียรติคุณ

นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย - โขน ละคร) พุทธศักราช ๒๕๖๔

นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง เกิดวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๔ ที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันอายุ ๗๐ ปี สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง ที่โรงเรียนนาฏศิลป์ หรือวิทยาลัยนาฏศิลป์ในปัจจุบัน ในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย (โขนพระ) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ ภายหลังสำเร็จการศึกษาโรงเรียนนาฏศิลป์ ได้เข้ารับราชการในตำแหน่งครูตรี วิทยาลัยนาฏศิลป์ กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร โดยสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ กระทั่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานาฏศิลป์และการละคร จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานาฏกรรมไทย จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๒ ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์ โขน ละคร ให้กับหลายสถาบันการศึกษา อาทิ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง และเป็นผู้ประกอบพิธีไหว้ครูโขน ละคร

ตลอดระยะเวลา ๑๑ ปีที่ศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนนาฏศิลป์ นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง ได้รับการคัดเลือกจาก ครูผู้ใหญ่ให้ฝึกหัดเป็นตัวโขนพระ และได้มีโอกาสเรียนกับครูผู้ใหญ่ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทยหลายท่าน ครูโขน ได้แก่ ครูวงศ์ ล้อมแก้ว ครูอาคม สายาคม ครูอุดม อังสุธร ครูธงชัย โพธิ์ยามณัฏฐ์ ครูเสรี หวังในธรรม ครูทองสุข ทองหลิม ครูสมบัติ แก้วสุจริต ครูประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ครูจตุพร รัตนวราหะ ส่วนครูละคร ได้แก่ ท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี ครูลมุล ยมะคุปต์ ครูเฉลย ศุขะวนิช ครูจำเรียง พุทธประดับ ครูนพรัตน์ หวังในธรรม ครูสุวรรณ ชลานุเคราะห์ ครูปราณี สำราญวงศ์ ครูอิงอร ศรีสัตบุษย์ ครูศิริวัฒน์ ดิษยนันท์ ครูเวณิกา บุณนาค และคณาจารย์อีกหลายท่านซึ่งได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้

เนื่องจากมีพรสวรรค์ที่สามารถปฏิบัติท่ารำโดยเก็บรายละเอียดของท่วงท่าลีลาได้ตามที่ครูถ่ายทอด สามารถใช้กล้ามเนื้อและอวัยวะส่วนต่างๆ ในการปฏิบัติท่ารำและการเคลื่อนไหวร่างกายได้กลมกลืน สวยงาม มีคุณภาพตามหลักเกณฑ์มาตรฐานวิธีการรำนานาฏศิลป์ไทย สอดคล้องเหมาะสมกับการแสดงโขนและละครรำในแต่ละประเภท รวมถึงการแสดงออกทางใบหน้าและดวงตาในการถ่ายทอดอารมณ์ของการแสดง ที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนจนเป็นที่ยอมรับของเหล่าคณาจารย์ ทำให้นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง พัฒนาฝีมือจนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ที่เป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับนับถือในวงการนาฏศิลป์ เป็นที่ชื่นชอบแก่ผู้ชม และเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่เรียนโขนละคร

ด้านการแสดง นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง ได้รับการคัดเลือกให้เล่นเป็นตัวเอกของเรื่องอยู่เสมอ โดยออกแสดงครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ขณะอายุได้ ๑๑ ปี แสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์และการแสดงเบ็ดเตล็ด จากนั้น พ.ศ. ๒๕๐๗ ขณะอายุได้ ๑๓ ปี ได้แสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนปราบกากนาสูร โดยรับบทบาทเป็นพระราม (กุมาร) ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำพระจันทร์ ในงานต้อนรับกษัตริย์แห่งประเทศไทยมาเลเซีย และออกแสดงเรื่อยมาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นการแสดงโขน ละครรำแบบดั้งเดิม และละครรำที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ อีกทั้งมีผลงานที่ได้สร้างสรรค์ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน อาทิ ครูจันทนา พวงประยงค์ ครูประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ครูจตุพร รัตนวราหะ และคณาจารย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์อีกหลายท่าน ทั้งที่เป็นแบบเชิงอนุรักษ์และเชิงพัฒนา อาทิ การแสดงเทพทวະ เรื่องพระตรีมูรติแห่งสิริมงคล การแสดงชุดเสกสมรส สีดาราเมศ และรำวงสรวงชุดนารายณ์พงศ์วงศ์ไธยยา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นผู้สร้างสรรค์ทำรำพระราม-พระลักษณ์ ให้กับโขนพระราชทาน มุลินีธิ ส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไทยให้กับสถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการตัดสินการประกวดนาฏศิลป์ เป็นแบบอย่างแก่สังคม ทั้งการศึกษาและอาชีพศิลปิน ถือว่าเป็นผู้มีคุณูปการทางด้านการแสดงโขนและการแสดงละครไทยอย่างแท้จริง

นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย - โขน ละคร) พุทธศักราช ๒๕๖๔